

- 3-10** | CİNSEL İSTİSMAR
NEDİR?
- 11-15** | DİSLEKSİ NEDİR?
- 16-19** | İLKOKULDA UYGULANACAK
TEST VE ANKETLER
- 20-21** | KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ İLE
İLGİLİ YAPILAN AKADEMİK ÇALIŞMALAR
- 22-25** | VERİMLİ
DERS ÇALIŞMA TEKNİKLERİ
- 26-28** | BEP HAZIRLAMA SÜRECİ
- 29-32** | KİŞİLERDEKİ
YETERSİZLİK DUYGUSU İLE İLGİLİ
BİR DERLEME
- 33-36** | ÜSTÜN YETENEKLİ BİREYLERİN
PROBLEM ALANLARI

Editörlerimiz:

- **Ömer Faruk ŞAHİN**
Müdür Yardımcısı
- **İsmail KARATAY**
Müdür Yardımcısı
- **Mehmet Semih GÜLTEKİN**
Rehberlik Hizmetleri Bölüm Başkanı
- **Kemal ÖZTÜRK**
Rehber Öğretmen

KÜÇÜKÇEKMECE

**REHBERLİK
VE ARAŞTIRMA
MERKEZİ**

ÇADEM

Psikoloji

**TERAPİ ve
DANIŞMANLIK
HİZMETLERİ**

**PSİKOLOJİ
EĞİTİM
&
ORGANİZASYON**

**KURUMSAL
HİZMETLER**

www.cadempsikoloji.com

BAKIRKÖY

Zeytinlik Mah. Fişekhane Sk No: 50/15 Bakırköy/İSTANBUL
0212 570 06 07
0505 143 60 63
info@cadempsikoloji.com

HALKALI

İstasyon Mah. Turgut Özal Cad. Şehit Erdal Çınar Sk.
No: 1 Halkalı-Küçükçekmece/İSTANBUL (Mehmet Akif
Ersoy Araştırma Hastanesi 300 Mt. Aşağısında)
0212 698 06 00
0505 143 60 64
info@cadempsikoloji.com

ETİLER

Yeşim Sk. No: 19/2 Akatlar/İSTANBUL
0505 143 60 63
info@cadempsikoloji.com

[/cadempsikoloji](https://www.facebook.com/cadempsikoloji)

Devr-i Alem'de hayatın merkezi sensin!

Bireyi merkeze alan
uluslararası standartlarda
eğitim sistemi

www.daek.k12.tr

anaokulu | ilkokul | ortaokul | anadolu lisesi

  @devrialemkolejleri

DEV
Rİ
LEM

EĞİTİM KOLEJLERİ

ÖNSÖZ

Değerli meslektaşlarım;

Öğrenci öğretmen ve veliden oluşan üçlü sacayağı çerçevesinde rehberlik ve özel eğitim hizmetlerinin önemli bir yeri olduğu tartışmasızdır.

Küçükçekmece RAM olarak rehberlik hizmetleri yönetmeliği çerçevesinde kişisel, mesleki ve eğitsel alanlarda hizmetler vermekteyiz. Bu çerçevede Küçükçekmece RAM PDR Bülteni'nin birincisini hazırladık.

Okulların işleyişinde her zaman önemli bir yere sahip olan rehberlik öğretmenlerine yönelik hazırladığımız bültenimizin ilkini siz değerli çalışma arkadaşlarıma sunmaktan büyük onur duymaktayım. sahada yaptığımız çalışma ve analizlerden yola çıkarak bu kılavuz mahiyetindeki bültenle rehber öğretmenlerimizin ihtiyaç duydukları konularda kısa ve öz şekilde bilgilendirmeyi, uygulamalardaki farklılıkları ortadan kaldırmayı ve yapılan hizmetin kalitesini arttırmayı amaçladık.

Bu bültenin tüm rehberlik öğretmenlerimize katkı sağlamasını temenni ederim.

İbrahim DERİN

Küçükçekmece Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürü

CİNSEL
İSTİSMAR
Nedir?

Ezgi ŞANLI

? CİNSEL İSTİSMAR NEDİR

Cinsel istismar, çocuk istismarı türleri içerisinde saptanması en zor olan istismar türü olup tek bir tanımı bulunmamaktadır. Cinsel istismar, bir çocuğun tam olarak kavrayamadığı bir cinsel aktivitede yer alması ile çocuğun gelişimsel olarak hazır olmadığı veya bu duruma onay veremediği ya da toplumun yasalarını veya tabularını ihlal eden durumların karışımıdır. Cinsel istismar, “bir çocuk ve bir yetişkin arasında ya da bir çocuk ile başka bir çocuk arasında güven, güç ya da sorumluluk ilişkisi içinde, diğer kişinin ihtiyaçlarını tatmin etmek ya da karşılamak üzere yapılan aktivite” olarak açıklanmaktadır (WHO Raporu, 1999)

CİNSEL İSTİSMAR BİRÇOK GENEL KANININ AKSİNE TEMAS VE DOKUNMA OLMADAN DA GERÇEKLEŞEBİLİR.

Temas ve dokunma olmadan yapılan cinsel istismar eylemleri aşağıda örneklendirilmiştir:

- ▶ Yetişkin tarafından çocuğa cinsel içerikli söylemler yöneltilmesi,
- ▶ Çocuğun bedeninin özel bölgelerine bakılması,
- ▶ Çocuğa çıplak kadın/erkek fotoğrafları gösterilmesi,
- ▶ Yetişkin tarafından çocuğa özel bölgelerinin gösterilmesi,
- ▶ Çocuğun cinsel içerikli fotoğraflarının çekilmesi,
- ▶ Çocuğa cinsel içerikli eylem izlettirilmesi/dinlettirilmesi

Çocukların Yaşadıkları Cinsel İstismarı Açıklayamamalarının Temel Nedenleri Nelerdir?

Sonuçlardan Korkma

Çocuklar genellikle fiziksel şiddetten korkmaları, aileyi utandırmaktan çekinmeleri veya dışarıdaki sorunları ailelerine taşımakla suçlanacaklarına ilişkin inanca sahip olmaları nedeniyle istismarı bir yetişkine anlatmaktan kaçınırlar.

Koruma

Fail çocuğun ailesinden veya yakın çevresinden ise, çocuk ailesini korumak isteyebilir.

Kandırma

Fail, istismarı saklaması karşılığında çocuğa çeşitli hediyeler alarak suçun ortaya çıkmasını engelleyebilir.

Engel Durumu

Çocuğun yaşadığı cinsel istismarı anlayamayacak ve anlatamayacak düzeyde engelinin olması, istismarın ortaya çıkmasını geciktirebilir veya engelleyebilir.

Reddedilme Korkusu

Çocuklar genellikle yetişkinlerin kendilerine inanmayacağından, iddialarını reddedeceğinden ve yardım etmeyi kabul etmeyeceklerinden korkarlar. Fail, çocuğu kimsenin ona inanmayacağına veya yaşadığı olayı açıkça söylerse söylediği kişilerin de başının belaya gireceğine inandırabilir.

Kendini Suçlama

Fail, çocuğu cinsel istismarın kendi hatası olduğuna ve istismarı hak ettiğine inandırabilir. Çocuk, istismarı engelleyemediği için kendini suçlu hissedebilir.

Yaş

Küçük yaş grubu çocuklar, yaşadıklarının cinsel istismar olduğunun farkında olamayabilirler; özellikle de istismarcı çocuğun tanıdığı ve güvendiği biriyse, istismar normal bir davranış olarak kabul edilebilir.

Çocuğun Cinsel İstismara Maruz Kaldığını Açıklaması

Bir çocuğun cinsel istismara maruz kaldığını açıklaması, çocuğun yaşı, güvenlik hissi, mevcut kaynaklar ve belirli bir ortamla ilgili diğer etkenlerle ilişkilidir. Genellikle cinsel istismarın açıklanması bir süreçtir; çocuklar maruz kaldıkları cinsel istismara ilişkin yetişkinlerin nasıl tepki vereceklerini görmek için önce “yetişkinin tepkilerini ölçebilir” veya tamamını açıklayabilir. Öfke, suçlama veya diğer olumsuz tepkiler, çocuğun konuşmasını kesmesine veya açıkladığı istismarı inkâr etmesine neden olabilir. Çocuğun cinsel istismarı açıklamasına şefkat, özen ve sakinlikle karşılık verilmelidir.

Cinsel İstismarın Belirtileri Nelerdir?

Cinsel istismarın çocuk üzerindeki etkileri, çocuğun yaşı ve gelişim özelliklerine bağlı olarak değişmektedir. Çocukta gözlemlenebilen bazı psikolojik belirtilere de aşağıda yer verilmiştir.

KARIŞIKLIK

Çocuklar yaşadıkları durumu anlattıklarında arkadaşlarının ve ailelerinin tepkilerine bağlı olarak karışık duygular yaşayabilirler.

SUÇLULUK

Çocuklar istismardan kendilerini sorumlu tutarak suçlu hissedebilirler.

UTANÇ

Kendilerini değersiz hissedebilirler.

ÜZÜNTÜ

Dünyayı güvenli ve dostane bir yer olarak görmeyi bırakabilirler.

ÖFKE

Yoğun ve kontrol edilemeyen öfke hissedebilirler.

ÇARESİZLİK

Cinsel istismara maruz kaldıkları dönemde kendilerini çaresiz hissettikleri için gelecekte de cinsel istismara direnemeyeceklerini hissedebilirler.

DEPRESYON

Üzgün ve mutsuz görünebilirler. Okula, arkadaşlarına ve faaliyetlere olan, ilgilerini kaybedebilirler.

İstismara Maruz Kaldığını Açıklayan Çocukla Nasıl İletişim Kurulmalıdır?

- ▶ Konuşmanın bölünmeyeceği ve çocuğun kendini rahat hissedeceği bir mekânda görüşme yapın.
- ▶ Çocuğun duyabileceği yumuşak bir ses tonu ile iletişim kurun.
- ▶ Çocuğa, yanında olma amacınızın "ona yardımcı olmak" olduğu duygusunu hissettirin.
- ▶ Hiyerarşik bir oturma düzeninden kaçının. Masanın arka tarafında oturmak yerine yanında oturup yeri geldiğinde onu sakinleştirmeli.
- ▶ Ona inanın ve onu kabul edin.
- ▶ Onunla sıcak ve içten bir ilişki kurun.
- ▶ Kendini ifade etmesine izin verin.
- ▶ Yorum yapmadan dinleyin.
- ▶ Yönlendirici soru sormaktan kaçının.
- ▶ Yaşadıklarını dramatize etmeyin veya küçümsemeyin.
- ▶ Tüm ilginizi çocuğa yöneltin.
- ▶ Tutamayacağınız sözler vermekten kaçının.
- ▶ Bu bilginin ona yardım edebilecek kişilerle paylaşılacağını belirtin.
- ▶ Çocuğu, olayı arkadaşlarına anlatmaması konusunda bilgilendirin.
- ▶ Çocukla, ona dokunarak iletişim kurmaktan kaçının.
- ▶ Olaya ilişkin bilgileri çocuğun cümleleri ile tutanaklaştırın.
- ▶ Çocuğa anlattığı için teşekkür edilmeli ve her zaman yanında olunacağı belirtilmelidir.
- ▶ Adli süreç başladığında çocuğa kendisinin mahkemede dinleneceğini ve bu süreçte kendisinden olayı anlatmasının isteneceğini açıklayın.

BİLDİRİM! SORUMLULUKTUR!

**KONUŞMANIN BÖLÜNMEYECEĞİ
VE ÇOCUĞUN KENDİNİ RAHAT
HİSSEDECEĞİ BİR MEKÂDA
GÖRÜŞME YAPIN.**

- ▶ Çocuğu korur, aileye yardımcı olur, diğer çocuklar ve aileler için önleyicidir.
- ▶ Bildirim suçlama değildir, bir durumun değerlendirilmesi ve soruşturulmasının ilk adımıdır. Bildirim için şüphe yeterlidir. Kanıt bulmak gerekmez.
- ▶ Herhangi bir okul çalışanı, istismar şüphesini okuldaki yetkili bir kişiyle paylaşmaz, yetkili kişi, olayla ilgili gerekli işlemleri başlatma yükümlülüğüne sahiptir.

BİLDİRİMİN DAYANAĞI!

ÇKK'nın 6. maddesinin 1. fıkrası: "Adli ve idari merciler, kolluk görevlileri, sağlık ve eğitim kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, korunma ihtiyacı olan çocuğu Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bildirmekle yükümlüdür".

TCK MADDE 278: Suçu bildirmeme

TCK MADDE 279: Kamu görevlisinin suçu bildirmemesi [1] Kamu adına soruşturma ve kovuşturmayı gerektiren bir suçun işlendiğini göreviyle bağlantılı olarak öğrenip de yetkili makamlara bildirimde bulunmayı ihmal eden veya bu hususta gecikme gösteren kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

BİLDİRİM ESNASINDA HANGİ BİLGİLERİ SUNALIM

- ▶ Çocuğun adı ve adresi
- ▶ Şüphelinin adı ve çocukla yakınlık derecesi
- ▶ İstismar veya ihmale ilişkin gördüğünüz veya duyduğunuz şeyi tarif etmeniz
- ▶ İstismar hakkında bilgisi olan diğer kişilerin adları
- ▶ Sizin adınız ve telefon numaranız
- ▶ Bildirimde bulunanların adları, şüphelenilen kişi ve ailelere açıklanmamalıdır.

İLK MÜDEHALE:

- ▶ Okul idaresine haber verme
- ▶ Krize müdahale ekibini bilgilendirme: Her okulda okul müdürü başkanlığında rehber öğretmen, 1. ve 2. kademe öğretmenlerinden oluşan bir krize müdahale ekibi bulundurulur.
- ▶ İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri içindeki kriz ekipleri: Benzer bir kurul İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinde bir şube başkanlığında oluşturulur.
- ▶ Bağlı bulunan ilçe/ildeki RAM ile iletişime geçilmelidir.

İSTİSMARDAN ŞÜPHELENME HALİNDE NE YAPALIM

PEKİ NELERE DİKKAT EDİLMELİDİR?

- ▶ Psikolojik Danışmanın Psikolojik Danışma ve Rehberlik Yönetmeliğine göre her durumda Görüşme ve psikolojik danışma kayıtları gizlidir
- ▶ Olay vaka boyutu ne olursa olsun paylaşılmamalıdır. Çoğaltılamaz, verilemez , anlatılamaz.
- ▶ Hiçbir makam tarafından istenemez ve verilmesi suçtur.
- ▶ Durum tutanak veya dilekçe ile ayrıca tanzim edilmelidir.
- ▶ Sözel veya yazılı savcı ve hakim dışında kimseye anlatılmamalıdır.
- ▶ Anlatmasını isteyen yöneticiler bunu resmi istemek zorundadır.
- ▶ Psikolojik Danışman sadece ihbar boyutundadır.
- ▶ Resmi yazıları taşımak, mağduru ilgili kurumlara götürmek ,dava ve süreçle ilgilenmek görevi değildir.
- ▶ Konuyla ilgili bilgiler asla öğretmenler, öğrenciler, başka kişiler ve kuruluşlar, medya ile paylaşılmamalıdır ve TCK'na göre suçtur.

İLGİLİ ÇOCUĞA KARŞI TUTUM NASIL OLMALIDIR?

- ▶ Çocukla bu süreçte , Sadece psikolojik danışman ,Savcılık ile çocuk istismar merkezi görevlileri görüşebilir.
- ▶ (Okul idaresi , öğretmenler ve başka yetkililer konuyla ilgili görüşmez.)
- ▶ Öğrenci herhangi bir yere götürülmez.
- ▶ Sürekli sorgulanmaz, çok soru sorulmaz, bir yerde odada bekletilmez.
- ▶ Anormal bir durum ve travma etkisi yaratacak davranışlardan kaçınılır.
- ▶ Günlük okul ve çevre yaşantı süreci aynen sürdürmesi sağlanır.

**PSİKOLOJİK DANIŞMANIN
PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK
YÖNETMELİĞİNE GÖRE HER DURUMDA
GÖRÜŞME VE PSİKOLOJİK
DANIŞMA KAYITLARI
GİZLİDİR**

PEKİ BİLDİRİLMEZSE NE OLUR ?

- ▶ Çocuğun istismarı, şiddeti de artarak devam eder
- ▶ İstismarcı cezasız kalır ve yaptığıнын onaylandığını, hakkı olduğunu düşünmeye başlar
- ▶ Başkalarını da istismar etmeye başlayabilir (fiziksel, duygusal, cinsel)

ÇOCUĞUN;

- ▶ Öz saygısı ve kendine güveni kaybolur
- ▶ Hayata güveni ve saygısı azalır
- ▶ Yaşamın doğruları ile ilgili yanlış inançlar edinir
- ▶ Gelecek beklentisi ve ümidi söner
- ▶ Kendisi istismarcı bir erişkin olabilir
- ▶ Çocuk istismarının tüm izlerini erişkin yaşlarına taşır
- ▶ Ölebilir!..

Bildirmekten Neden Çekinilir?

- ▶ Öğretmenlerin bu tür olayları kime ve nasıl bildireceklerini bilememe,
- ▶ Bildirmenin yararlı olacağına inanmama,
- ▶ Sonuçlarından çekinme;
- ▶ İstismarın ne olduğu hakkında yeteri bilgiye sahip olmama,
- ▶ Çok ağır olmayan durumlarda da fiziksel istismarın ailede çocuğu terbiye etmek için kullanılacak uygun bir yöntem olduğuna inanma,

“Bu gibi durumlarda ne yapacağız?” sorusu için değil, “Nasıl hareket edersek bildirim sürecini daha iyi yönetiriz?” sorusunun yanıtı için emek harcamak gerekmektedir. Okul psikolojik danışmanlarının kişilerden gelecek tehdit ve iftiraya karşı ilgili kişiler hakkında suç duyurusu yapmaya hazırlıklı olduğu ve var olan süreci çocuk yararına yürütmenin yasal ve etik görevi olduğu yönünde ısrarlı vurgu yapması yararlı olacaktır. (TCK Madde 279).

Çocuğu istismar ortamından en kısa sürede uzaklaştırın.

Çocuğa yardım edin.

Bildirimde bulunun.

UNUTULMAMALI!

ÖĞRETMENLER, İSTİSMAR YA DA İHMAL OLAYINI KANITLAMAKLA DEĞİL, BU KONUYLA ALAKALI ŞÜPHELERİ BİLDİRMEKLE YÜKÜMLÜDÜR.

Milli Eğitim Bakanlığının yayınladığı Okul Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Çalışma Kılavuzunun “Cinsel İstismar” adlı alt başlığına göre PDR servisi aşağıdaki yönergeleri izlemelidir;

- ▶ Cinsel istismar durumlarında çocuğun beyanının doğruluğu sorgulanmadan, beyanı esas kabul edilerek süreç yürütülür. Görüşme yapan kişi çocuğun anlatımı sırasında olaya ilişkin meraklı bir tutum içinde detayları öğrenmeye çalışmaz, hayret, üzüntü, öfke gibi duygusal tepkiler göstermez.
- ▶ Çocuğun beyanını tutanak altına alır.
- ▶ Türk Ceza Kanununun 279. maddesi gereğince bildirimler adli ve kolluk birimlerine ivedi bir şekilde yüz yüze ya da telefon yoluyla yapılır.
- ▶ Bildirim sürecinde ailenin onayı aranmaz.
- ▶ Bildirim sonrası süreçler hakkında çocuk bilgilendirilir.
- ▶ Tutanak, bildirim yapılan kuruma elden ulaştırılır.
- ▶ Çocuğun ve haberdar olan diğer kişilerin başkalarına anlatımı engellenerek konunun gizliliğine özen gösterilir.
- ▶ Okul yönetimi tarafından il/ilçe MEM'lere “GİZLİDİR” ibaresi kullanılarak bilgi yazısı elden ulaştırılır.

REHBER ÖĞRETMEN

ASPB
İL
MÜDÜRLÜĞÜ

RAM

BARO
ÇOCUK
HAKLARI
MERKEZİ

ÇOCUK
POLİSİ

ÇİM

NOTLAR

► Psikolojik danışmanın esas sorumluluğu ve görevi suçlu aramak, bulmak değil çeşitli nedenlerle psikolojik sorunlar yaşayan bireye mesleğinin bilimsel ve etik çerçevesinde gerekli psikolojik yardım hizmetini sunmaktır. Bir psikolojik danışman danışanları ile çalışmalarında öncelikle bu kaygıyı taşımalıdır. Yardım sürecini önemsemeyip suç ve suçlu dedektifliğine çıkmak psikolojik danışma mesleğini yeterince bilmediğini ve özümsemediğini gösterir. Psikolojik danışman karşılaştığı bir taciz olayını başında atmaya yönelik çalışmalar yerine, yapması gereken psikolojik danışma yardımını ve adli ve idari işlemleri usulüne uygun olarak yerine getirmek olmalıdır

► Psikolojik Danışmanın geçmişe dönük olarak görev yaptığı okul öğrencilerinin “bilmediğim taciz yaşantısı olmuşsa, okul dışında bir olay meydana gelmiş ve haberdar değilsem” gibi konularda kaygıya kapılması anlamsızdır. Psikolojik danışman görev tanımına göre mevzuatın kendine verdiği sorumlulukları yerine getirmesi önemlidir. Psikolojik danışman kendisine açıkça belirtilen veya kendisinin tespit ettiği, açık, somut bir taciz olayının bildirme görevini yerine getirmiş, kişiyle ilgili gerekli psikolojik yardım çalışmalarını yürütmüşse sorumluluğunu yerine getirmiştir. Bunun dışında “bilinmeyen, paylaşılmayan, hayali, önceden oluşmuş” olaylardan dolayı sorumlu tutulamaz.

Ayrıca psikolojik danışmanlar karşılaştıkları cinsel taciz olaylarında, nasıl hareket edecekleri konusunda, rehberlik ve araştırma merkezlerinden, deneyimli meslektaşlarından, psikiyatristlerden, meslek derneklerinden görüş ve yardım almalıdırlar.

► “Cinsel bir saldırı yaşasa ne yaparsınız?” sorusuna anne babaların %36’sı ilgili makamlara başvururum şeklinde yanıt vermiş, %47.5’i olay karşısında duygusal ve uygun olmayan tepkiler verebileceklerini (intihar, cinayet gibi) ifade etmişlerdir. İstismar ve ihmal sonrası durumun ilgili makamlara bildirilmemesi, istismarda bulunan kişiye gerekli hukuki müdahalenin yapılmasını engelleyeceği gibi; istismara uğrayan çocuğa ve ailesine yönelik psikolojik desteğin sağlanmasını; yani mağdurların yeniden güçlenmelerini de engelleyen bir durumdur.

► Türkiye’de çocuk cinsel istismarı konusunda donanımlı rehber öğretmenler ve sınıf öğretmenleri cinsel istismarın açığa çıkmasında ve çocuğun korunmasında önem taşımaktadır. Çocuklar ailelerinden önce öğretmenlerine durumu açabilmektedir. Aileye açıklama zorluğu olan çocuklarda öğretmenler aileye durumu aktarmak için iletişimi sağlayabilmektedir. Ayrıca, çocukların davranış ve tutum değişikliği olduğunda, öğretmenler cinsel saldırıdan kuşkulananak çocuğun yaşadığı zorluğu açıklaması için uygun ortam yaratabilmektedirler.

Çinsel istismar durumlarında çocuğun beyanının doğruluğu sorgulanmadan, beyanı esas kabul edilerek süreç yürütülür. Görüşme yapan kişi çocuğun anlatımı sırasında olaya ilişkin meraklı bir tutum içinde detayları öğrenmeye çalışmaz, hayret, üzüntü, öfke gibi duygusal tepkiler göstermez.

Okul yönetimi tarafından il/ilçe MEM'lere "GİZLİDİR" ibaresi kullanılarak bilgi yazısı elden ulaştırılır.

Çocuğun beyanını tutanak altına alır.

Tutanak, bildirim yapılan kuruma elden ulaştırılır

Türk Ceza Kanununun 279. maddesi gereğince bildirimler adli ve kolluk birimlerine ivedi bir şekilde yüz yüze ya da telefon yoluyla yapılır.

Tutanak, bildirim yapılan kuruma elden ulaştırılır

Bildirim sürecinde ailenin onayı aranmaz.

Bildirim sonrası süreçler hakkında çocuk bilgilendirilir.

Disleksİ NeDir?

Ülkü NALDEMİRCİ

DISLEKSİ NEDİR ?

OKUMA BOZUKLUĞU OLARAK ÖĞRENME BOZUKLUKLARI İÇİNDE TANIMLANIR.

“Amerikan Psikiyatri Birliği'ne göre, Disleksi; Okuma Bozukluğu olarak Öğrenme Bozuklukları içinde tanımlanır. (Mental Rahatsızlıklar Tanılama Sistemi.1994) Diğer öğrenme bozuklukları; Matematik Bozukluğu (diskalkuli) ve Yazılı Anlatım Bozukluğu (disagrafi)'dur.

Disleksi; öğrenme bozukluklarının içinde en sık görülen tip olduğu için özgül öğrenme güçlüğü'nün tanımlanmasında dünyada genel olarak kullanılan bir terim haline gelmiştir.

Çocukların büyük bir çoğunluğu birinci sınıfa başladıktan sonra 3-4 ay içinde okuma-yazmaya başlar ve bu beceriyi kısa süre içinde geliştirirler. Maalesef okula yeni başlayan çocukların yaklaşık %10'u diğerleri kadar şanslı değildir. Bu öğrenciler normal ya da normal üstü zekaya sahip oldukları halde akademik olarak kendilerinden beklenen performansı şaşırtıcı bir biçimde gösterememektedir. Herhangi bir zihinsel sorunu, duyma ve görme engeli olmayan bir öğrenci okuma yazmada zorluk çekiyorsa ilk akla gelmesi gereken sorun Disleksi olmalıdır.

Risk altında

olduğu tespit edilen çocuklar için diğerleriyle aralarında fark oluşmaması için önleme çalışmaları yapılmalıdır.

DISLEKSİ'NİN NEDENLERİ?

Disleksi doğuştan gelen gelişimsel ve travmaya bağlı disleksi olarak ikiye ayrılır. Doğuştan gelen disleksi kalıtsal olabileceği gibi, doğum öncesi, doğum sırasında ve doğum sonrası komplikasyonlara bağlı olarak da gelişebilir.

Günümüzde, çeşitli kuramlar ve varsayımlar olmasına rağmen, disleksinin nedeni ve tedavi yolu bilinmemektedir. Bu nedenle, çocuğumuz disleksi ise, neden disleksi olduğuna takılmayıp, bundan sonra ne yapmalıyız sorusu üzerine odaklanılmalıdır.

Ne yazık ki disleksili çocuklar, genellikle okul eğitimleri başlamadan tespit edilemiyor. Çoğu durumda, bu teşhis, ancak ilkökul bitiminde gerçekleşiyor. Oysa çok daha erken olmalı. Okul öncesi dönemde(3-6yaş) Risk altında olduğu tespit edilen çocuklar için diğerleriyle aralarında fark oluşmaması için önleme çalışmaları yapılmalıdır.

Disleksi'nin Okul Öncesi Dönemde Erken Belirtilerinden Bazıları:

- Kelimeleri yanlış söyleme
- Kafiye bulmakta güçlük (masa-kasa vs)
- Oyunları sürdürmemek, çabuk sıkılmak,
- Çatal, makas kullanma, bağcık bağlamada güçlük,
- Ayakkabılarını ters giyme,
- Daire, kare gibi şekilleri kopyalayamama,
- Taşırmadan boyama yapamama,
- Bisiklete binememe,
- Kendi ilgi alanı dışındaki aktivitelere karşı isteksizlik,
- Benzerlikleri fark edememe,
- Sağını solunu karıştırma,
- Sıraya koyma güçlüğü,
- Renkleri öğrenememe, karıştırma...

fark etmelisin,

Disleksi bir hastalık değildir...

farx etmölizsin,

Neleri başıarabileceğimi...

Disleksi'nin İlköğretim Dönemi Belirtilerinden Bazıları:

- Okul başarısının zekasına ve yaşına göre beklenenden düşük olması,
- Bazı konularda başarılı iken bazı konularda başarısız olması (örneğin; matematik dersi iyiyken geometriden çok başarısız olması)
- Yavaş okuma,
- Bazı harfleri yazarken ve ya okurken karıştırma (p-b, b-d, k-t, y-h, 6-9,2-5)
- Tersten yazma (ismini Ahmet yerine temhA)
- Kelimenin sonlarını uydurarak okuma,
- Okumaya karşı isteksizlik,
- Yazma ödevlerinden kaçınma,
- Yavaş yazma,
- Tahtadan ödevini geçirmekte zorlanma,
- Ödev yapmak istememe,
- Sık dört işlem hatası yapma,
- Çarpım tablosunu öğrenememe,
- Kendine göre kısa yollar üretme,
- Eldeleri unutma,
- Alfabeyi sırasıyla sayamama,
- Beden eğitiminde başarısız olma (koşma,top tutma),
- Yanlış yapmaktan korkma,
- Sağını solunu karıştırma,
- Yıl, ay, gün gibi kavramları karıştırma (hangi mevsimdeyiz denince Mayıs diye yanıt verir).

DİSLEKSİ İLE İLGİLİ DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR;

“ Zeka ve okuma becerisi arasında ilişki vardır.
Bu nedenle okuyamayan kişiler zeki olamaz.

Okuma yazma aslında kolay edinilen bir beceridir. Eğitilebilir düzeyde zekaya sahip bireyler okuma yazma öğrenebilir. Disleksi ortalama zekaya sahip olan çocukların yanı sıra üstün zekalı çocuklarda da görülebilen bir bozukluktur. Tarih boyunca birçok dahinin disleksi olduğu bilinmektedir. Bu ünlülerden bazıları şunlardır;

Ampulü, telgrafi, mikrofonu icat eden;

Thomas Edison

Günümüzde uzaya turist götüren hava yolu şirketini kuran;

Richard Branson

Ünlü bir ressam olan;

Pablo Picasso ve Leonardo Da Vinci

Disleksi Olanlar Okumayı Öğrenemez

Disleksi okuma güçlüğü olmakla birlikte yoğun bir eğitim programıyla dislektik çocukların okumayı öğrenmeleri mümkündür.

Disleksi Nadiren Görünür

Disleksi tanısı zor olan bir bozukluk olduğu için bir çok insan disleksi olduğunu bilmeden yaşamaktadır. Yurt dışında yapılan araştırmalar dislektikleri nüfusun %3-%10 arasında olduğunu göstermektedir.

Disleksi Tanısı Koymak Mümkün Değildir

Çocuk ruh sağlığı alanında uzman doktorlar tarafından okuma bozukluğu testi, öğrenme bozukluğu testi, WISC-R TESTİ, Gessel Gelişim Figürleri Testi, Bender – Gestalt Testi, Saat Çizim Testi, Sağ-Sol Dominans Testi, Haris Laterallaşma Testi gibi bir takım testler yapılarak disleksi tanısı koymak mümkündür.

Disleksi Tıbbi Bir Tanıdır. Disleksi Tıbbi Olarak Tedavi Edilebilir.

Disleksinin tanı ve tedavisiyle çocuk ruh sağlığı bölümü ilgilenmektedir. Disleksi bir hastalık değildir. Tıbbi tedavisi, ilacı yoktur. Ancak disleksiye eşlik eden Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu eşlik edebilmektedir. Bu durumda çeşitli ilaçlar ve ilaçsız tedavi yöntemleri mevcuttur. Disleksi tedavisi için en iyi süreç özel eğitim programları ile mümkündür.

Erken dönemde görülen okuma yazma güçlükleri zamanla geçer. Bu sadece gelişimsel bir geriliktir. Disleksi yaş büyüdükçe geçer.

Disleksi kendi kendine zamanla geçmez. Ancak dislektikler zamanla bu sorunla başa çıkabilmeyi öğrenirler.

Disleksisi Olan Çocukların Sınıf Tekrarı Yaptırmak Sorunu Çözer.

Araştırmalar, dislektikler de dahil olmak üzere, sınıf tekrarının çocuğun akademik başarısına hiçbir katkı sağlamadığını göstermektedir.

Disleksi görsel bir sorundur. Tüm disleksi çocuklarda görsel mekansal algı sorunu vardır. Disleksi olan kişiler harfleri ters görürler.

Yapılan araştırmalar, dislektiklerin görme sorunları olmadığını ortaya koymuştur. Hatta yaygın inanın aksine dislektikler "b", "d" gibi harfleri ters görmezler. Görsel-mekansal algı sorunları disleksiye eşlik edebilir ancak her dislektik çocuk görsel-mekansal algı sorunu yaşamamaktadır.

farf etmelisin,

her 5 kişiden 1'inin Disleksi olduğunu...

DİSLEKSİLİ BİR ÇOCUĞA OKULDA NASIL FAYDALI OLABİLİRİZ?

Anne-baba ve öğretmenlerin düzenli bilgi alışverişinde olması,

Çocuk için derslerde farklı yöntemler kullanılması,

Okulun ilk yıllarında başarı kaygısıyla çocuğun fazla baskıya maruz bırakılmaması, cesaretlendirilmesi ve güdülenmesi,

Çocuğun sınıf içerisinde doğru yerde doğru kişiyle oturmasının sağlanması,

Tahtada yer alan çalışmalarını deftere geçirmek için bolca zaman verilmesi,

Kolaydan zora doğru giden çalışma ve ödevlerin hazırlanması,

Birbirine benzer, karıştırılabilecek şeylerin art-arda verilmemesi.

Öğrenme için tüm duyuların harekete geçirilmesi, (İşitme-görme-dokunma)

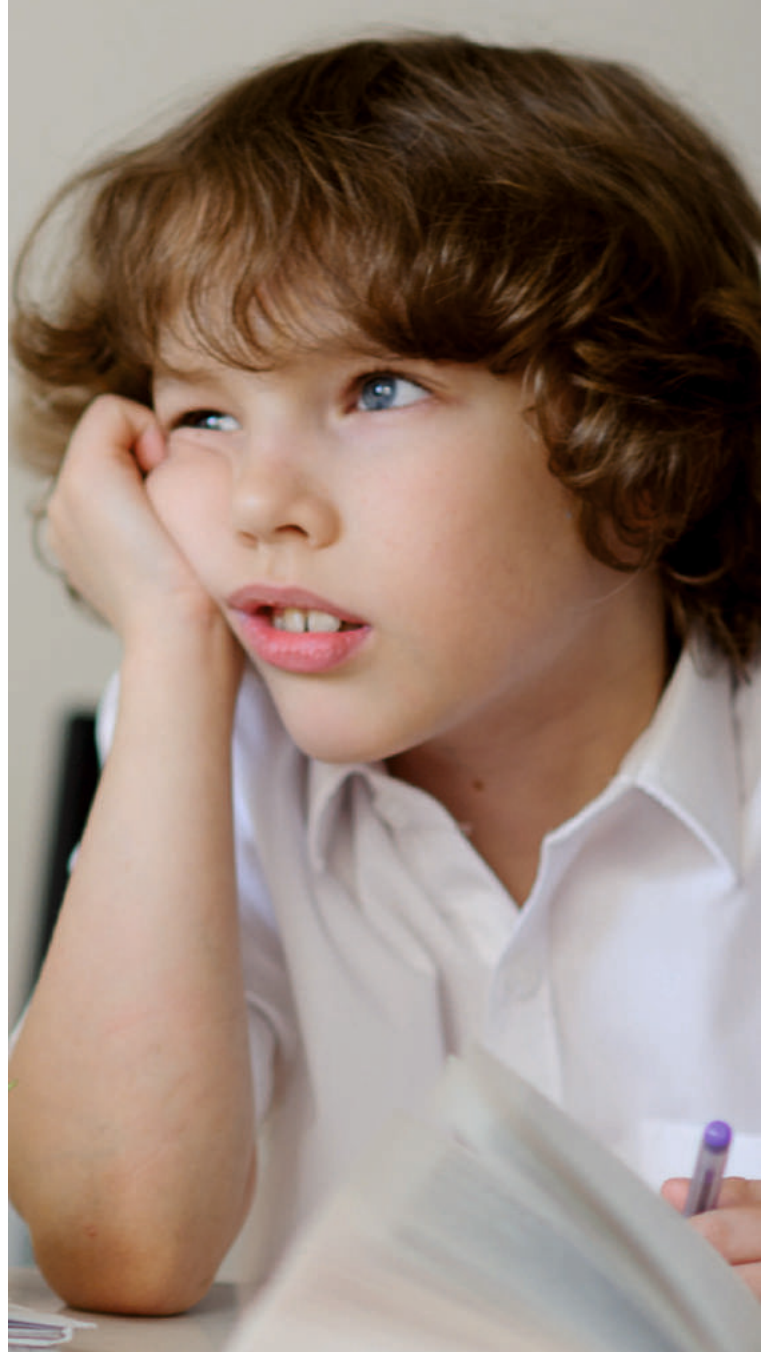
Yazılı ve sözlü aktivitelerin dönüşümlü kullanılması. Disleksili çocuklar genel olarak sözel sınavlarda daha fazla başarı göstermektedirler.

Öğrenciye öğrenme stratejilerinin öğretilmesi;

- Örnek kullanarak,
- Gösteri yoluyla,
- Gerçek hayatta uygulayarak.

farx etmelisin,

Hızlı yazamadığımı...

farx etmelisin,

Okumakta güçlük çektiğimi...

Disleksi ile ilgili çalışmalar günümüzde artarak devam etmekle birlikte "dypatec" projesiyle birçok uluslararası kurumun katılımıyla hazırlanan "dyslexia guide for parents" Türkçe dahil 7 dile çevrilmiş, öğretmenler ve aileler için çok güzel bir rehber olma niteliğinde tavsiye edilebilir.

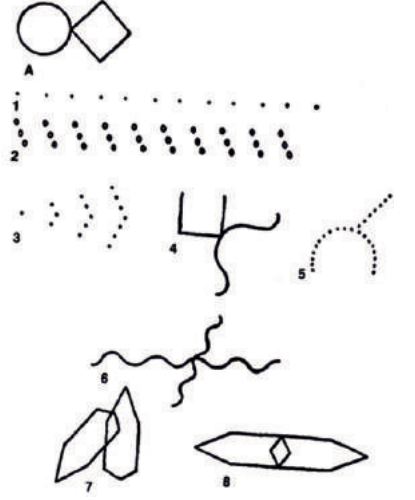
İLKOKULDA UYGULANACAK TEST VE ANKETLER

Sebiha KÖSE

BENDER - GESTALT TESTİ

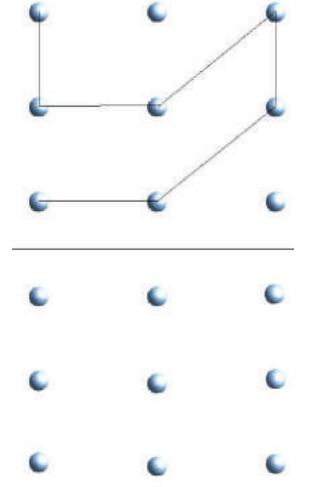
Bu test, çocuklarda görsel motor işlevini görmek için gelişimsel bir test olarak kullanılarak çocuklarda geriliği, regresyonu, fonksiyon kaybını ve organik beyin hasarlarını saptamaya ve özellikle regresyon vakalarında da kişilik sapmalarını bulmaya ışık tutmaktadır (*zekâ geriliği, afazi, çeşitli organik beyin hasarları, psikozlar, gerçek olmayan hastalanmalar gibi*).

Ölçek Türü: Performans testidir. Grup olarak uygulamaya müsaittir. Kimlere Uygulanabilir: 5 yıl 6 ay ile 10 yıl 11 ay arasındaki çocuklara uygulanabilir.

FROSTIG GÖRSEL ALGI TESTİ

Görsel algıyla ilgili sorunların erken dönemde saptanmasını sağlamak ve uygun akademik programlara karar vermek amacıyla kullanılır. 1963 yılında Dr.MarianneFrostig tarafından geliştirilmiş bir kâğıt-kalem testi olan Frostig Görsel Algı testi 4-8 yaş arasında olan çocuklara bireysel veya grup şeklinde uygulanabilmekte ve yaklaşık 35-40 dk sürmektedir.

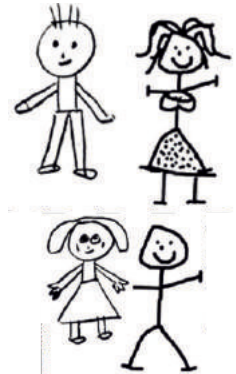
BURDON DİKKAT TESTİ

Öğrencinin dikkat gücünü ölçmek amacıyla kullanılır. Eğitim- Öğretim yılı boyunca sınıf içinde dikkat eksikliği yaşayan öğrencileri belirlemek amacıyla bütün sınıfa ya da dikkat toplamada güçlük yaşadığı düşünülen öğrencin dikkat gücünü belirlemek amacıyla bireysel olarak da uygulanabilir. Burdon Dikkat Testi 10 ile 20 yaş arasındaki tüm bireylere uygulanabilir.

e g m k f z
e m t g t b
u g m a fl
p m v h n n
h t e m z i

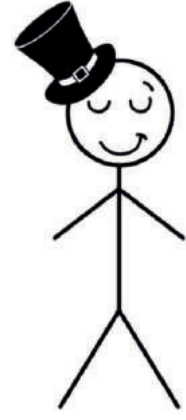
BİR AİLE ÇİZ TESTİ

Çocuk psikolojisi çalışmalarında kullanılan "Aile Çiz Testi" Maurice Porot tarafından geliştirilen ve psikanalitik verilere dayanan projektif bir resim testidir. Bu testin temel amacı, çocuğun ailesi ile olan çatışmalarını açığa çıkarmaktır.

GOOD ENOUGH – HARRİS BİR İNSAN ÇİZ TESTİ

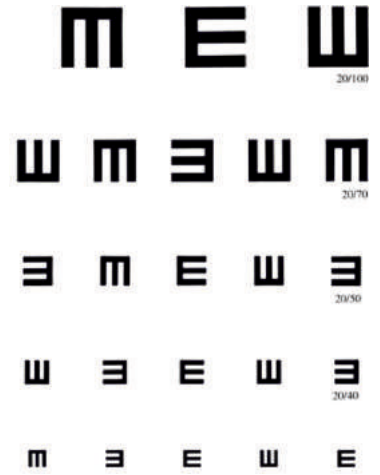
Küçük çocukların genel yetenek düzeylerine ilişkin bilgi vermektedir. Bir çizim PERFORMANS testidir. Zihinsel geriliğin belirlenmesinde önemli bilgiler verir. Birey hakkında karar verirken bu testle beraber gözlem ve diğer testlerden elde edilen bilgilerden yararlanır. Zaman sınırlaması yoktur. 4 – 14 yaş arası çocuklara uygulanır. Grup olarak da uygulanabilir.

SNELLEN GÖZ TARAMA TESTİ

Öğrencinin öğrenim görevini yerine getirebilmesi için iyi görmesi gerekir. Modern eğitimde kullanılan eğitim araçlarının çokluğu aile çevresinde televizyon ve bilgisayar gibi göze ve kulağa hitap eden araçların yaygınlaşması çocuğun görme yeteneğini daha çok kullanmasını gerektirmektedir. Görme kusurları çocuk ebeveyni ve öğretmen tarafından bazen anlaşılır. Ancak çoğu zaman görme probleminden ne kendisi ne ailesi ne de öğretmeni haberdar değildir. Bu durum ise öğrencinin rahat kavramasını ve öğrenmesini engeller.

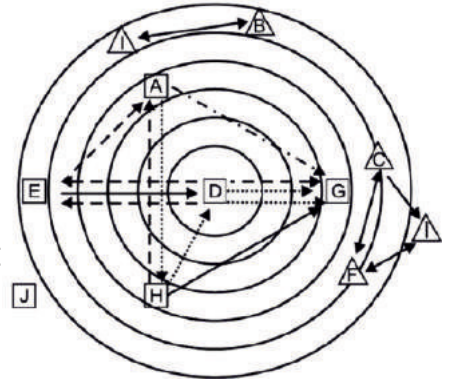
Snellen Testi öğrencilerin görme yönünden tarama yapmak için kullanılan pratik bir testtir. Kart halinde (22 x 55 cm) ebatlarında standart halde basılmıştır. Bu kart "E" halinin değişik boyda ve değişik pozisyonda sıralanmasından meydana gelen bir tablodur.

SOSYOMETRİ

Küçük gruplarda bireyler arasındaki yaklaşma (çekim) ve uzaklaşma (itim) modellerini açıklamayı sağlayan bir araştırma tekniğidir. Üzerinde araştırma yapılan grup küçük olmalı ve bireyler birbirini tanımalıdır. Okuldaki bir sınıfta, yurttta, bir iş yerinde ya da küçük bir köyde sosyometri tekniği uygulanabilir.

Sosyometride amaç grup içi dayanışmayı tespit edip, çatışmaları ve uyumsuzlukları azaltmaktır. Sosyometri aracılığıyla bireyler arası ilişkilerin derecesini, kimin lider özellikleri taşıdığını, hangi bireylerin birbirleriyle daha çok iletişimi olduğunu öğrenebilmek mümkündür.

KİMDİR BU?

Kimdir bu tekniği sınıfın sosyal yapısını tanıma amacıyla kullanılır. Bu teknik öğrencilerin, kendilerini ve birbirlerini nasıl algıladıkları konusunda bilgi verir. Bu testle, öğrencilerin birbirlerine yönelik olumlu ve olumsuz algılamaları ortaya çıkartılarak, olumsuz algı ve tutumları ortadan kaldırılmaya, olumlu algılamaları da pekiştirilmeye yönelik rehberlik çalışmaları yapılır. İlköğretim 4.5.6.7.8. sınıflar ve ortaöğretim kademesindeki tüm öğrencilere uygulanabilir.

OTOBİYOGRAFI

Otobiyografi, bireyin geçmiş ve şimdiki yaşantısı ile geleceğe ilişkin planlarını yazılı olarak anlatmasıdır.

Otobiyografinin amacı: Bireyin davranışlarının gerisinde yatan gereksinimleri, bastırılmış duyguları, tutumları ortaya çıkarmak ve baskı altında tutulan duygu ve düşünceleri ifade ederek bireyin rahatlamasını sağlamak, bireyi dolaylı olarak farklı yönleriyle tanımaktır. Ayrıca otobiyografi bireye zayıf ve üstün yanlarını, başarı ve başarısızlıklarını, insan ilişkilerini ve yaşantılarını anımsama fırsatı vermektir.

Bireylere otobiyografi yazdırılırken genellikle iki yol benimsenebilir: Bunlardan birisi olarak, bireyin kendisi hakkında her konuda istediği gibi serbestçe yazması istenebilir. Buna kontrolsüz ya da sınırsız otobiyografi denir. Bir başka yol ise, yazılacak konu ya da alt konuları sınırlamaktır. Bu durumda bireyin sadece belirli bir konu etrafında, örneğin aile özgeçmişi, başkaları ile ilişkileri, ilgileri, geleceğe ilişkin kaygıları gibi konulardan biri hakkında serbestçe yazması istenir. Buna kontrollü yada sınırlı otobiyografi denir. Psikolojik danışma ve rehberlik uygulamalarında yerine göre otobiyografi yazdırılacak konular serbest bırakılacağı gibi bazen de sınırlandırılabilir. Aslında zaman zaman her iki yola da başvurmak gerekli olabilir.

BAŞARISIZLIK NEDENLERİ?

Bireyi Tanıma Teknikleri kapsamında hazırlanmış başarısızlık nedenleri anketinin amacı, öğrencilerin başarısız olmasına yol açan nedenleri belirleyerek, onları ortadan kaldırmaya yardımcı olmaktır. İlkokul 4. Sınıf, ortaokul 5-6-7-8. sınıflar ve ortaöğretim kademesindeki bütün öğrencilere uygulanabilir.

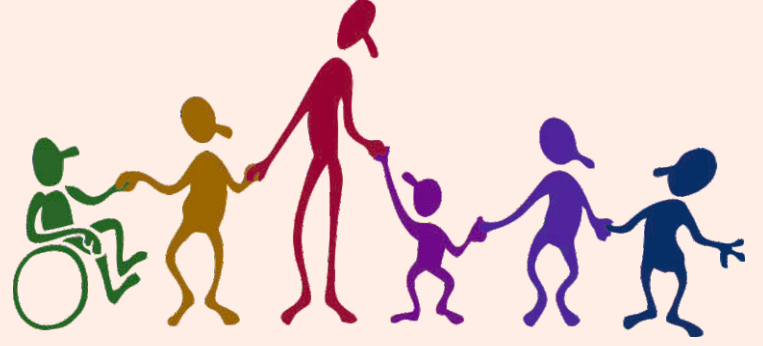
Kaynaştırma
Eğitimi ile ilgili
Yapılan Akademik
Çalışmaların İncelemesi

Hatice BİLGER

Bireyin kendi davranışlarını yönetmesi, eğitimin en temel amaçlarından biri olarak görülmektedir. (Dewey, 1939; Glynn, Thomas ve Shee, 1973). Bu bağlamda engelli olarak dünyaya gelmiş olan bireyin eğitim hedefi de engeli olmayan bireyler için oluşturulan hedeflere benzer şekilde olmalıdır. Toplumsal yaşamda azami düzeyde bağımsız olarak varlıklarını sürdürebilmeleri ve yaşamda gerekli olan becerileri kazanabilmeleri adına engelli çocukların akranları ile aynı ortamda uygulanan eğitim faaliyetlerine katılmaları gerekmektedir. Engelli çocukların akranları ile birlikte aynı ortamda eğitilmelerini sağlayan kaynaştırma eğitimi ile akademik başarının yanı sıra uyum ve kendini kontrol becerilerinin, sosyal, ilişkisel ve dil becerilerinin de gelişimi sağlanabilmektedir. 1970' lerde ABD' de başlayan ve daha sonra hızla yaygınlaşmaya başlayan kaynaştırma uygulaması ülkemizde 1986 yılından itibaren uygulanmaya başlamıştır ve 2000 li yıllarda yaygınlığı hızlı bir şekilde artmıştır. (Kabasakal, Girli, Okun, Çelik, Vardarlı, 2008). Bu süreçte kaynaştırma eğitiminin etkililiğine dair pek çok araştırma yapılmıştır. Kaynaştırma eğitimine engelli öğrencilere dair yapılan araştırmaların bir kısmı incelenerek aşağıda sunulmuştur.

Bakkaloğlu (2010)'nun yapmış olduğu çalışmada akademik başarısı düşük olan öğrencilerin, kaynaştırma öğrencilerinin ve normal gelişim gösteren öğrencilerin yalnızlık düzeylerini karşılaştırmıştır. Araştırma bulguları normal gelişim gösteren öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin, akademik başarısı düşük olan öğrencilerin ve kaynaştırma öğrencilerinin yalnızlık düzeylerinden daha az olduğunu göstermiştir. Araştırmada ayrıca bu üç grubun yalnızlık düzeyi sosyometrik statüye göre de karşılaştırılmış ve üç grubun yalnızlık düzeyleri sosyometrik statüye göre farklılık göstermiştir. Her üç grupta da benzer bulgu, popüler öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin reddedilen öğrencilerinkinden anlamlı derecede düşük olmasıdır.

Kabasakal v.d.(2008)'nin kaynaştırma öğrencilerinin akran içindeki konumunu, algılanış biçimini ve akran istismar boyutunu incelemek üzere yaptığı araştırmasında kaynaştırma olan ve kaynaştırma olmayan öğrencilere "sosyometri", "kimdir bu" ve öğrenciler için akran istismarı anketi uygulamıştır. Araştırma sonucuna göre kaynaştırma öğrencilerinin arkadaşları tarafından değerlendirilmelerinde daha az sevilen, arkadaşlarıyla iletişim problemi olan bireyler olarak görülmekte olduğu belirlenmiştir. Kaynaştırma grubunun sınıf içerisinde en az tercih edilen grup olduğu araştırmanın bir diğer sonucudur.

Valas (1999)'ın yaptığı araştırmada öğrenme güçlüğü tanısı alan öğrenciler ile orta ve yüksek akademik başarıya sahip normal gelişim gösteren öğrenciler ve düşük akademik başarıya sahip öğrencilerin yalnızlık düzeylerini karşılaştırmıştır. Araştırmanın bulguları normal gelişim gösteren öğrencilere göre öğrenme güçlüğü tanısı alan öğrencilerin, akranları tarafından daha az kabul gördüklerini, kendilerine saygılarının düşük olduğunu ve daha fazla yalnız hissettiklerini ortaya koymuştur.

Özkan, Ş., Y., Gürsel, O. ve İftar, G., K.(2014)' nin çalışmasında zihin yetersizliği olan öğrencilere kendini yönetme stratejilerini kullanma becerilerini kazanmaları amaçlanarak kazandıkları becerileri sürdürmeleri ve kendini yönetme stratejilerini kullanarak etkinliği yerine getirmeleri üzerinde çalışılmıştır. Araştırma sonucuna göre kendini yönetme stratejilerinin kullanımı sırasında etkinliği yerine getirme davranışlarında olumlu yönde bir farklılık olduğu ve farklılığın uygulamadan sonra da korunduğu ve stratejilerin farklı davranışlara genellendiği belirlenmiştir.

Allahverdi (2017) tarafından yapılan ve normal gelişim gösteren öğrenciler ile kaynaştırma öğrencilerinin yalnızlık düzeylerinin karşılaştırıldığı araştırmada özel eğitim sınıfı öğrencileri ve kaynaştırma öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri ile yakın arkadaş sayısı değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Araştırma sonucunda hiç yakın arkadaşı olmayan (kaynaştırma öğrencilerinde) ve 1 tane yakın arkadaşı (özel eğitim sınıflarında) olanların yalnızlık düzeyinin yüksek olduğu görülmüştür. Bununla birlikte normal gelişim gösteren öğrencilerin yalnızlık düzeyleri ile yakın arkadaş sayısı arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Sonuç olarak normal gelişim gösteren akranları ile birlikte eğitim alan kaynaştırma öğrencilerinin engeli ya da iletişim kurmada güçlük yaşaması yüzünden diğerleri tarafından kabul edilmesinin zorlaştığı görülmektedir. Okullarda özel gereksinimli bireylerin normal gelişim gösteren akranları tarafından sosyal kabullerini kolaylaştıracak uygulamaya dayalı çalışmalara gereksinim olduğu görülmektedir. Ayrıca kaynaştırma öğrencilerinin engeli olmayan bireylerle birlikte ve her iki tarafın da keyif alarak gerçekleştireceği etkinliklerle bir araya gelmelerine olanak sağlayarak özel eğitimde "entegrasyon" sağlanmasının yerinde olacağı düşünülmektedir.

BİREYİN KENDİ DAVRANIŞLARINI YÖNETMESİ, EĞİTİMİN EN TEMEL AMAÇLARINDAN BİRİ OLARAK GÖRÜLMEKTEDİR.

Verimli Ders Çalışma Teknikleri

Musa ÖZDEMİR

VERİMLİ DERS ÇALIŞMA TEKNİKLERİ

VERİMLİ DERS ÇALIŞMA TEKNİKLERİ ÖĞRENCİYİ BAŞARIYA GÖTÜRECEK OLAN EN ETKİLİ FAKTÖRLERDEN BİRİDİR. EĞİTİMDE BİREYSEL FAKLILIKLAR VARDIR FAKAT HERKES İÇİN GENEL OLAN ÇALIŞMA YÖNTEMLERİ DE MEVCUTTUR.

ÇALIŞMA YÖNTEMLERİNİN BAŞARIYA ETKİSİ

Genellikle daha zeki insanların daha başarılı olduğu kanısı mevcuttur. Bu durum kısmen doğru olsa da başarılı insanların başarılı olma nedenlerini sistemli ve düzenli çalışmaya bağlar. Zeki olmak başarılı olmak için gerekli fakat yeterli bir ölçüt değildir. Başarılı olmak için üç faktörün başarıya olan etkisi şu şekildedir

- 1) Zeka ve yetenekler %50-60
- 2) Çalışma şekilleri %30-40
- 3) Şans ve çevre faktörleri %10-15

Verimli ders çalışma teknikleri başarılı olmak için %30-40 etkiye sahip olunan çalışma şekillerinin kapsamındadır. Bu bağlamda bu kadar büyük etkiye sahip olan verimli ders çalışma neticesinde başarılı olma yollarını irdeleyeceğiz.

AMACINIZ OLSUN

Hedeflerin kesin, net ve saydam olması gereklidir. İstek ve hedef birbirine karıştırılmamalıdır. Hedeflerin ulaşılabilir ve güdüleyici olunması gerekmektedir. Bunun için istediğiniz, sevdiğiniz, kişilik istek ve beklentilerinize uygun, sizi tamamlayacak ulaşılabilir bir hedefinizin olması gerekmektedir. Hedef istekten öte onun için eyleme geçilebilir olmalı. Ona bağlı olup onun için harekete geçmelisiniz. Hedefinize sadık olmalısınız.

DERSE AKTİF KATILIN VE AKTİF DİNLEYİN

İnsan 30 saniye kadar bilinçli olarak dinler sonrasında 2-3 saniyelik bir kopukluk olur. Önemli olan tekrar konuya dönebilmektir. Bunun için de derse hazırlıklı gelin. Bu derse katılmak için güven verir ve anlatılanların anlaşılmasını kolaylaştırır. Sınıf içinde öğretmenin sorularına kesinlikle tereddütte kalmadan, cevabınızın doğruluğunun tereddütünde kalmadan cevap verin. İnsanların düşüncelerini önemsemeden kendinize güvenerek cevap verin. Derste kendinizce notlar tutun. Bu anlatılanları anlamayı kolaylaştıracaktır. Ders esnasında anlatılan konudan anlamadığınız kısımlar olursa mutlaka öğretmeninize sorun.

Derste uygun zaman ve fırsat yakalayamazsanız bile dersten sonra öğretmeninize ya da size yardım edecek, size anlatacak başka bir arkadaşınızdan yardım isteyin.

Mutlaka anlatılan konuyu anlamadan eve gitmeyin. O gün o konuyu mutlaka kavrayın.

PLANLI VE PROGRAMLI ÇALIŞMA

Verimli çalışmanın en temel yolu öğrencinin kendinize uygun çalışma planı hazırlamanızdır. Her öğrencinin algılama düzeyi farklıdır ve algılama gün içerisinde farklılık gösterir. Buna bağlı olarak kendi potansiyelinize uygun çalışma planı yapmanız gerekmektedir. En kullanışlı olan haftalık çalışma planıdır. Ders çalışmaya başlayacağınız saati, ders çalışma süresini ve vermeniz gereken dinlenme aralarını kendi ihtiyacınız doğrultusunda hazırlamalısınız. 40-50 dakika ders çalıştıktan sonra 10-15 dakika dinlenme arası vermek tavsiye edilir. Konu çalışırken en çok akılda kalan ilk ve son anlatılan kısımlardır. Bu nedenle günde 5 saat çalışmak yerine 5 gün birer saat çalışmak sizin için daha verimli olacaktır. Bir günde tek bir derse çalışmak yerine bir günde birkaç farklı derse çalışınız. Ders programı hazırlarken bir zor bir kolay, bir sayısal bir sözel şeklinde olmasına dikkat edin ve mutlaka dinlenme araları verin.

HAYATINIZA DÜZEN VERİN

Başarmanın en büyük etkenlerinden biri mutlu ve sağlıklı bir hayat sürmektir. Bu bağlamda yemenize, içmenize, uyumanıza dikkat edin. Günde en az 8 saat uyku uyuyun. En sağlıklı uyku saatleri aralığı akşam 22.00 ile sabah 06.00 saatleri arasında olmalıdır. Bu saatler arasında uyumaya çalışmaya özen gösterin. Hafta içi ve hafta sonu günlük uyuma saatleri arasında ki fark fazla olmamalı. Örneğin hafta içi 7-8 saat uyuyup hafta sonu 12-13 saat uyumayın. Bu durum uyku düzensizliğine neden olur ve dikkat seviyenizi azaltır. Beslenmenize dikkat edin. Özellikle kahvaltı yapmadan güne başlamayın. Moral, motivasyon ve algılamanın sağlıklı olması için kahvaltı çok büyük öneme sahip. Mevsimsel ürünler tüketip, besininizi çeşitli tutun. Boş zamanlarınızı sizi mutlu edecek aktivitelere harcayın. Kendinize mutlaka zaman ayırın.

ÇALIŞMA ORTAMININ DÜZENLENMESİ

Çalışma ortamını kendi ihtiyaçlarınız doğrultusunda hazırlayın. Ortamın aydınlatmasına dikkat edin. Ortam ışığı gözünüzü rahatsız edecek şekilde karşıdan gelmemeli. Karşıdan gelen ışık gözlerinize etki ederek dikkat seviyenizi düşürür, sizi yorar ve verimliliği düşürür. Oda sıcaklığı uygun seviyede olmalı. Ne sizi üşütecek ne de sizi terletecek bir ısı ortamı olmamalı. Çalışma ortamında dikkatiniz dağıtacak poster, afiş vb eşyalar bulundurmayın. Duygu ifade eden (sizi mutlu ya da mutsuz eden, odaktan uzaklaşmanızı sağlayan) müzikle ders çalışmayın. Hafif tonda duygu ifade etmeyen klasik müzikle ders çalışılabilir. Ders çalışma esnasında telefon, televizyon gibi ilginizi dağıtacak elektronik eşyaları açık bulundurmayın. Ders arası verdiğiniz dinlenme aralarını telefon ve televizyon ile zaman geçirerek değerlendirmeyin. Bu durumda derse odaklanmanızı azaltıp verimliliği düşürür. Bu dinlenme araları kendi bireysel ihtiyaçlarınızı giderip kafanızı rahatlatmak için kullanın. Kesinlikle yatarak ders çalışmayın. Yarım, tam, sırtüstü, yüzüstü hiçbir şekilde yatarak ders çalışmayın.

Yatarak ders çalışmak uykunuzu getirip ders verimliliğinizin düşmesine, ilginizi kaybedip ders çalışmayı daha erken sürede bırakmanıza neden olur. Aynı zamanda algılamanızı zayıflatır.

VERİMLİ DERS ÇALIŞMA TEKNİKLERİ

VERİMLİ DERS ÇALIŞMA TEKNİKLERİ

YENİ ÖĞRENDİĞİMİZ BİLGİLER KISA SÜRELİ BELLEĞİMİZE KAYDEDİLİR. ANCAK TEKRAR ETTİĞİMİZ, BİZİM İÇİN ANLAM İÇEREN VE ZİHNİMİZDEKİ DİĞER BİLGİLERLE BAĞ KURABİLDİĞİMİZ BİLGİLER UZUN SÜRELİ HAFIZAYA AKTARILIR.

TEKRAR YAPIN

Yapılan araştırmalar yeni öğrendiğimiz bilgilerin % 70'i 1 saat içerisinde,%80'i 24 saat içinde unutuluyor. Her dersin sonunda yaklaşık 5 dakikayı tekrara ayırmak bilginin kalıcılığı açısından önemlidir. Bunun ardından 10 dakika dinlenme aralığı verin. Özellikle uykudan hemen önce ve sabah kalktığınızda tekrar edilen bilgiler daha çok hafızada kalır. Haftanın belli günleri tekrar yapılmalıdır. Bunun için de şu programı hazırlamanız tavsiye edilir. Okulda öğretmenlerin anlattığı ve sizin de anlayarak eve geldiğiniz bilgiler o günün akşamında tekrar edin. 0 gün çalıştığınız konuları 3 gün sonra yine tekrar edin. 3. gün sonra tekrar ettiğiniz konuları 1 hafta sonra yine tekrar edin. 1 hafta sonrasında tekrar ettiğiniz konuları 3 ay sonra yine tekrar edin. Bu şekilde bilgilerinizin kalıcılığını sağlayabilirsiniz. Örneğin; 1 Mart'ta Matematik dersinde üslü sayılar konusunu işlediniz. 1 Mart akşamı eve giderek üslü sayılar konusunu tekrar edin. 3 gün sonrası olan 4 Martta da üslü sayılar konusunu tekrar edin. Bir hafta sonrası olan 11 Martta da üslü sayılar konusunu tekrar edin. 3 ay sonrası olan 11 Haziran'da da üslü sayılar konusunu çalışın. Bu şekilde bir yıllık program hazırlayarak düzenli tekrar yapın ve hangi konuya çalışacağınız karmaşasına kapılmayın.

TEKRAR YAPIN

Çalışırken ne kadar çok duyunuzu kullanırsanız unutma o kadar az olur. Sadece okuyarak ya da test çözerek çalışmak öğrenmenizi zorlaştıracaktır. Farklı çalışma yöntemleri kullanınız.

Bazı Yöntemler;

- Konuyu kendinize anlatın
- Yazarak çalışın, özet çıkarın
- Renkli kalemler kullanarak zihin haritaları hazırlayın
- Hayalinizde canlandırın
- Önceden öğrendiğiniz konular ile bağlantı kurmaya çalışın

Yapılan bir araştırmaya göre öğrenciler;

Okuduklarının %10'unu,

İşittiklerinin %26'sını

Gördüklerinin %30'unu,

Görüp işittiklerinin %50'sini

Söylediklerinin %70'ini,

Yaptıkları şey konusunda söylediklerinin %90'ını akıllarında tutuyor.

BEP

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ
EĞİTİM
PLANI HAZIRLAMA
SÜRECİ

Orhan Berkant **YURDAKUL**

ÖZEL EĞİTİM VE KAYNAŞTIRMA UYGULAMALARI YAPILAN OKUL VE KURUMLARDA, ÖZEL EĞİTİME İHTİYACI OLAN BİREYLER İÇİN, BEP'İN GELİŞTİRİLMESİ, UYGULANMASI, İZLENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ AMACIYLA BEP GELİŞTİRME BİRİMİ OLUŞTURULUR.

ÖZEL GEREKSİNİMİ OLDUĞU BELİRLENEN HER ÖĞRENCİ İÇİN BEP HAZIRLANIR.

ÖĞRENCİLER KAYITLI BULDUKLARI OKULDA UYGULANAN EĞİTİM PROGRAMINI TAKİP EDERLER. ÖĞRENCİLERİN TAKİP ETTİKLERİ PROGRAMLAR TEMEL ALINARAK BEP HAZIRLANIR.

BEP'İN YARARLARI

- Çocuğun yapabilecekleri betimlenir.
- Çocuğa uygun eğitim hizmetleri sunulur.
- Çocuğun engelden kaynaklanan farklı gereksinimleri belirlenir.
- Çocuğun kendi öğrenmesi ile ilgili daha fazla sorumluluk almasına yardımcı olunur.
- Çocuğun öğrenmesi izlenir.
- Çocuğun ilerlemelerikayda alınır.
- Çocuğun ailesi ile diğer birim üyelerinin ilişkilerine katkıda bulunur.
- Çocuğun bilgi ve beceri eksiklerinin nasıl giderilebileceğine yol gösterir.
- Çocuğun eğitiminde karşılaşılabilecek sorunlar ve çözümler, alınacak kararlar hakkında aile ve okul personeline eşit söz hakkı sağlar.
- Çocuğun gelişiminin değerlendirilmesini sağlar. Programın, materyalin ve başlangıç noktalarının etkililiğinin değerlendirmesine yardımcı olur.

BEP GELİŞTİRME BİRİMİ

- BEP geliştirme birimi okul müdürü veya görevlendireceği bir müdür yardımcısının başkanlığında;
 - Rehberlik öğretmeni,
 - Öğrencinin sınıf öğretmeni,
 - Öğrencinin dersini okutan alan öğretmenleri,
 - Öğrencinin velisi,
 - Öğrenciden oluşur.
- Gerekliğinde görüşlerine başvurulmak üzere, özel eğitim değerlendirme kurulundan bir üyenin BEP geliştirme birimine katılımı sağlanır.
- Mesleki eğitim veren özel eğitim okullarında eğitim ve öğretim hizmetlerini planlamak, izlemek ve değerlendirmek amacıyla BEP geliştirme birimine meslek derslerini okutan bir alan öğretmeni katılır.
- Bu birimin çalışma usul ve esasları okul yönetimince belirlenir.

BEP HAZIRLAMA SÜRECİ AŞAMALARI

- BEP geliştirme biriminin oluşturulması
- Bireyin eğitsel performans düzeyinin belirlenmesi
- Uzun ve kısa dönemli amaçların belirlenmesi
- Bireyselleştirilmiş öğretim programının hazırlanması
- Uygun eğitim ortamları ve bu ortamlarda sunulacak destek hizmetlerin belirlenmesi
- Uygun öğretim materyalleri ve öğretim yöntemlerinin belirlenmesi
- Bu tür hizmetlerin uygulanması için öngörülen sürenin ayarlanması
- Programın devam edeceği zaman çizelgesinin hazırlanması
- Değerlendirme biçimine karar verilmesi

BİREYİN EĞİTSEL PERFORMANS DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ

Var olan performans düzeyinin belirlenmesinin amacı, öğrencinin gelişim ve disiplin alanlarında neleri yapıp, neleri yapamadığının saptanmasıdır. Eğitsel performans düzeyi, değerlendirme ölçekleri verilerine göre oluşturulmalıdır. Öğrencinin performansı performans belirleme formu veya kaba değerlendirme araçları ile yapılır. Sınıf öğretmenlerinin öğrenciyi değerlendirirken tüm derslere ilişkin eğitsel performansını, alan/branç öğretmenlerinin deginmiş oldukları derslerdeki eğitsel performansını (neleri yapıp yapamadığının) belirlemesi gerekir.

Performans düzeyi ifadeleri öğrencinin hâlihazırda yapabildiklerini, sahip olduğu becerileri yansıtmalıdır. Böylece öğrencinin eğitsel performansına uygun, gerçekçi ve ulaşılabilir amaçlar belirlenebilir.

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PROGRAMI GELİŞTİRME BİRİMİNİN GÖREVLERİ

- BEP'in hazırlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili çalışmalarda koordinasyonu sağlamak.
- Öğrencinin tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ile eğitim ihtiyaçları doğrultusunda BEP'inde değişiklik ve düzenlemeler yapmak.
- Eğitim ortamlarının düzenlenmesi, materyal geliştirilmesi ve temini konusunda okul yönetimine ve öğretmenlere önerilerde bulunmak.
- İlköğretim ya da mesleki ve teknik ortaöğretim programlarının uygulandığı özel eğitim okullarında ya da bu programların uygulandığı özel eğitim sınıflarında eğitimlerini sürdüren öğrencilerden tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitime uygun olanları belirlemek ve okul yönetimine bildirmek.
- Öğretim ve değerlendirmede kullanılacak yöntem ve teknikler ile öğretim materyallerini belirlemek.
- Özel eğitim sınıflarına kayıtlı öğrencilerden yetersizliği olmayan akranlarıyla bir arada eğitim alacak öğrencileri belirlemek ve katılacakları dersler ile saatlerini planlamak.
- Velinin yazılı talebi üzerine, ilkokulda öğrencilerin bir defaya mahsus olmak üzere sınıf tekrarı yapmasına karar vermek.
- Farklı sebeplerle okula başlaması gecikmiş olan ve il veya ilçe özel eğitim hizmetleri kurulu kararıyla ilköğretim kademesinde özel eğitim programı uygulayan okul ya da bu programların uygulandığı özel eğitim sınıflarına devam etmesine karar verilen öğrencilerin; yaş, gelişim özellikleri ve eğitim performansına uygun kademedeki sınıfa yerleştirilmesine karar vermek.

BEP'İN İZLENMESİ, DEĞERLENDİRİLMESİ

BEP öğrencinin değişen gereksinimlerine göre yeni düzenlemelerin yapılabildiği bir planlamadır. BEP'in etkililiği, bu gereksinimler doğrultusunda düzenlenerek, izleme ve değerlendirme sürecinin işletilmesi ile mümkündür.

UZUN VE KISA DÖNEMLİ AMAÇLARIN BELİRLENMESİ

Uzun dönemli amaçlar; bir dönem veya bir öğretim yılı sonunda öğrencinin var olan eğitsel performans düzeyi, öğrenme hızı ve özellikleri doğrultusunda edinebileceği kazanımlardır.

- Belirlenen uzun dönemli amaçlarının gerçekçi ve uygulanabilir olmasına,
- Öğrencinin sınıfa, toplumsal yaşama uyumunu kolaylaştırmasına,
- Sosyal kabulünü artırmasına,
- Yeni beceriler kazanmasını sağlamasına,
- Birden fazla ortamda kullanabileceği amaçlar olmasına dikkat edilmelidir.

Uzun dönemli amaçlar, öğrencinin performans belirleme süreci sonunda ortaya çıkan gereksinimleri ile ilişkili olmalıdır. Eğer öğrencinin sınıfa uyumunu, derse katılımını ve öğrenmesini engelleyen sınırlılıkları varsa BEP sürecinde bunu çözmeye yönelik amaçlara öncelik verilmelidir.

Kısa dönemli amaçlar; bireyin sahip olduğu performans düzeyinden başlayarak, uzun dönemli amaca ulaşincaya kadar göstereceği davranışların gözlemlenebilir ve ölçülebilir davranışların ifade edilmesiyle belirlenir.

Kısa dönemli amaçlarda istenen davranışların hangi koşullar altında, nerede, nasıl, ne zaman, ne ölçüde gerçekleşmesi isteniyorsa açık olarak ifade edilmelidir. Kısa dönemli amaçların gerçekleşip gerçekleşmediğinin değerlendirilmesi için mutlaka ölçüt belirlenmelidir

BEP geliştirme birimi, BEP' in amaçları d oğrultusunda, öğrencideki ilerlemeyi değerlendirir. Bu değerlendirmeye göre, amaçlar kazanılmışsa BEP' inde yeni amaçlar belirlenebilir. Öngörülen süre içinde uzun dönemli amaçları doğrultusunda ilerleme kaydedilememişse, ilerlemeyi sınırlandıran ya da engelleyen nedenler belirlenir. Gerekli düzenleme ya da yeniden planlama yapılabilir Tüm ölçme ve değerlendirme süreçlerinde öğrencilerin yetersizlik türü, gelişim özellikleri ve eğitim performansları doğrultusunda süre, ortam, yöntem, cihaz ve materyallerde düzenlemeler yapılarak gerekli tedbirler alınır.

Kişilerdeki
Yetersizlik
Duygusu ile ilgili
Bir DeRleme

Hatice BILGER

KİŞİLERDEKİ YETERSİZLİK DUYGUSU İLE İLGİLİ BİR DERLEME

Yaşama gözlerini açan her çocuğun zorlayıcı yaşam şartları karşısında yakınlarının önemli derecedeki toplumsallık duygusu olmasa ayakta kalamayacağı düşünülür. Çocuğun küçük olması ve çaresizliği nedeniyle çocuğun hayatla başa çıkamayacağı duygusunu yaşaması sonucunda her çocuk yaşamının başında az çok bir aşağılık duygusu geliştirmektedir (Adler, 2016). Erişkinlerden oluşan bir çevrede çocuğun kendini küçük, güçsüz, eksikli ve yetersiz görmesi normaldir. Böyle bir ruh durumuna sahip çocuk doğal olarak önüne çıkarılan ödevleri kendisinden beklenen şekilde kolay ve hatasız olarak yapabileceğine güvenmez. Çoğunlukla bu konuda yanlış tavır sergilenerek çocuktan gereğinden fazla şey beklemek, çocuklara pek önemli olmadıklarını ve küçük olduklarını ifade etmek ya da ailelerin mülkümü gibi çocukları titizlikle kollayıp gözetlemek çocukların omuzlarına bıkınlık verici yükler bindirirken onları hiçlik duygularıyla da yüz yüze getirmektedir. (Adler, 2016).

Bireyin yetersizliğine ve üstün olmasına ilişkin sorunlarının hepsinin kökeni çocuğun aile yaşantısı içerisindeki

deneyimlerine dayanmaktadır. Çünkü çocuk yetişkinlerin yaşam şeklini kendine örnek yaşam şekli olarak belirler. (Adler, 2013b). Güçlü yetişkinler arasında yaşayan ve çaresiz bir varlık olan çocuğun varoluşunda eksiklik duygusu bulunur. Yaşam boyunca kendisine egemen olan insanlar ve doğal güçler üzerinde egemenlik kurarak gücünü kanıtlamaya çalışır. Yani hayatın normal akışı içerisinde kusursuzluğu arar. Birçok insan böyle bir duygunun varlığını kabul etmek istemese de kendisiyle ilgili değerlendirme yaptığında eksiklik duygusuyla yüzleşmek zorunda kalır. Bunun yanında eksiklik, can acıtan ve gerilim oluşturan bir duygu olsa da insanın kendisini yetersiz olarak algılayıp davranışlarını güdüleyerek kişinin harekete geçmesini sağlayan olumlu bir yapıya da bürünebilmektedir (Geçtan, 2004).

Herhangi bir aşağılık, yetersizlik ya da güvensizlik duygusu karşısında ruh bu duyguyu kaldırmak ve ruhsal denge mekanizmasını korumak için harekete geçtiğinde organizma herhangi bir yetersizlik durumunda yaşamsal önem taşıyan organların çalışmalarını alabildiğine arttırarak durumu dengelemeye çalışır ve yoğun çaba harcar. Buna rağmen aşağılık duygusu eğer çok fazlaysa güçlülük ve üstünlük eğilimi aşırıya varılarak hastalık düzeyine çıkabilir ve bu durumda kişiler yaşamda saptadıkları yüksek amaçlara yönelik eylemlere girerler. Çevrelerini umursamaksızın normal ölçülerin oldukça dışına taşan güçlü içtepillerle kendi konumlarını sağlama almak için çaba sarf ederler (Adler, 2016a). Kişi aslında içinde bulunduğu durumun değerlendirmesini yapamadığı için kendini aldatıyor olsa da kendini güçlü hissedebileceği konum için çaba harcar ve bu durum ruhsal yaşamındaki akıntı şeklinde devam eder gider (Adler, 2014). Bunun yanında üstünlük ve çevrelerini aşmak için çaba sarf eden çocuklar toplumda yapılması gereken ortak hedeflerle çelişirler. Yoğun güçlü olma duygularıyla sarmalandıkları için toplumsallık duygusundan uzaklaşmışlardır (Adler, 2016a).

BİREYİN YETERSİZLİĞİNE VE ÜSTÜN OLMASINA İLİŞKİN SORUNLARININ HEPSİNİN KÖKENİ ÇOCUĞUN AİLE YAŞANTISI İÇERİSİNDEKİ DENEYİMLERİNE DAYANMAKTADIR.

KİŞİLERDEKİ YETERSİZLİK DUYGUSU İLE İLGİLİ BİR DERLEME

CESARETİN KIRILMASI

Aşağılık duygusu bireyin yaşam karşısındaki motivasyonunu sağlayan doğal bir duygudur fakat bazen bunun tam tersi biçiminde bireyin yaşamdaki cesaretini kırarak onu mutsuzluğa sevk edebilmektedir. Bu yetersizlik duygusu bireyin zorlu bir olayla karşılaşması ve bu olayla başa çıkamayacağı düşüncesi sonucu oluşmaktadır (Adler, 2014). Zorlukların hızla büyüdüğü bir ortamda hiç kimse bir çocuktan kendisini çok iyi tartarak hareket etmesini bekleyemez. Çocuğun içinde bulunduğu durumda yetersizliğin derecesine bağlı olarak kaçınılmaz hatalar meydana gelir. Bu şekilde her geçen gün devreye giren ve kemikleşen bir iç

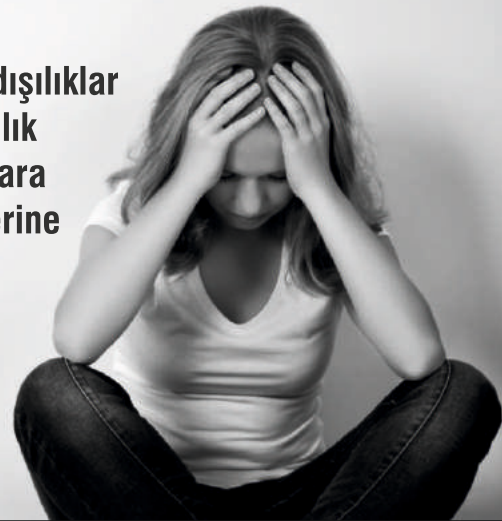
değerlendirme mekanizması oluşarak çocuğun kendini ölçme kıstası meydana gelir (Adler, 2013a). Çocuğun sahip olduğu kıstaslardaki normal dışlıklar abartılmış, büyütülmüş ve çözülmemiş aşağılık duygusuyla kişinin çevresindeki diğer insanlara gücünü ispatlamaya yönelik amaç ve diğerlerine egemen olma isteğiyle fark edilmektedir. Böyle amaçlar güden çocuklar kolay fark edilir ve sorunlu çocuklar olurlar çünkü her bir tecrübeyi bir yenilgi olarak yorumlarlar. Kendilerini insanlar ve çevre tarafından dışlanmış olarak görürler. Böylece bu çocuklarda çarpık, yetersiz ve yanlış yollar izleyen bir gelişim görülür (Adler, 2013a).

KENDİ DEĞERİNİ YADSAMA

Her çocuk diğerlerinde olduğu gibi doğuştan var olan bir potansiyelle dünyaya gelir. Fakat geleneksel ve yapısalcı düşüncenin aksine neyle doğduğu değil bu potansiyelini nasıl kullandığı önemlidir. Aynı çevre etkisinde yetişen iki kişinin aynı tepkiyle yanıt vermediği zamanlarda görüldüğü gibi bireyin yaratıcılığı onun kişisel gücünü oluşturur ve çocuk sahip olduğu gücüyle kendisini aşağı konumdan kurtarma ve bu durumu yenmeye dönük isteği için çaba sarf eder (Adler, 2011). Değiştirme isteği çok yoğun olan yetersizlik duygusuna kimi zaman bir yanıt olabilir. İnsan bedenindeki organlarda da gözlemlendiği gibi duygu ne kadar yoğunsa onu yenme çabası da o kadar büyük olacaktır. Bu durum kişinin kendine attığı değer duygusuyla alakalıdır. Kişi kendi değerini yöneldiği alandaki başarısına bağlar ve kazanmaya ve yenmeye çalışır, yani değerli olmak için çaba sarf eder (Adler, 2011). Birey yaşam sürecinde kendini yaşadığı dünyaya kendi hakkındaki düşüncelerine

ve o anda sahip olduğu sorunlarına göre bağlar. Sınırları normal zamandaki bir bireyin sınırları değil, kendi kendine koyduğu sınırlar düzeyindedir. Kişinin dış dünyayla ilişkisi ne kalıtımın sağladığı yeteneklerden ne de çevresinden edindiği izlenimlerden sağlanır. Kişinin çevreyi algılayış, yorumlayış biçimiyle yaşama karşı oluşturacağı tavrı onun dış dünyayla ilişkisini belirlemektedir. Çevresinde çok farklı sorunlarla karşılaşır ve bu sorunlara kendi yaratıcılığının perspektifiyle bakarak sorunların etkilerini iyiye ya da kötüye doğru değiştirebilir (Adler, 2011). Adler'in nevrotik olarak isimlendirdiği kendi değerini yorumlamada sıkıntı yaşayan grup yeterli toplumsal ilgisi olmadığı ve toplumla temas etmediği için sahip olduğu sorunlarda gerilim yaşar. Bu bireyler kendine güvensiz hissedenlerin hepsinde görülen ruhsal gerilimle başa çıkmak zorunda kalırlar (Adler, 2011).

Çocuğun sahip olduğu kıstaslardaki normal dışlıklar abartılmış, büyütülmüş ve çözülmemiş aşağılık duygusuyla kişinin çevresindeki diğer insanlara gücünü ispatlamaya yönelik amaç ve diğerlerine egemen olma isteğiyle fark edilmektedir.

KİŞİLERDEKİ YETERSİZLİK DUYGUSU İLE İLGİLİ BİR DERLEME

ÜSTÜNLÜK ÇABASI

Bir amaç için çaba sarf etme yaşamın her evresinde görülür. Kusurların üstesinden gelme ve yenme amacı bireyden bireye farklılık gösterse de sürekli devam eder. Çünkü bireyde bir eksi ve bir de artı durum yani aşağılık duygusu ve bunu yenme çabası olarak bilinen üstünlük çabası bir arada bulunmaktadır. (Adler, 2011). Adler, bir bireyin aşırı telafi etme ve aşırı gelişim gösterme çabasını üstünlüğe yönelik olarak adlandırır. Bireyin gösterdiği bu üstünlük çabası başarı ve yeteneklerin abartılı biçimde seçeneklere dönüşmesini gerektirir. Onlar içten tatmin olmak ya da çok sıkı çalışarak başarıyı elde etmek gibi üstün olma ihtiyaçlarını gerçek başarıları ile göstermeye gerek duymazlar. Övünme,

kibir, merkeziyetçilik ve diğerlerini kötülerine eğilimler de bu yapıdaki insanlara eşlik eder. (Schultz ve Schultz 2016). Bazı durumlarda iktidar ve egemenlik mücadelesi abartılı bir durum olabilir. Kişinin hayatındaki organik ilişkileri kişiyi tatmin etmemeye başlar ve kişi daha fazlasını ister. Patolojik iktidar itkisi olarak da adlandırılan bu ilişki yapısına sahip kişiler konumlarını olağandışı çabalarla, aceleci ve sabırsız tavırlarla korumaya çalışırlar ve diğerlerini yok sayarlar. Egemenlik amacına yönelik abartılı tutumları kendi yaşamlarını korumaya yöneliktir ve bu bazı durumlarda diğerlerinin yaşamlarına saldırı olarak patolojik itki düzeyine varabilir (Adler, 2013a).

KAYNAKÇA

- Adler, A. (2011). *Psikolojik aktivite*. İstanbul: Say Yay.
- Adler, A. (2013a). *İnsan doğasını anlamak*. İzmir: İlya İzmir Yayınevi.
- Adler, A. (2013b). *Yaşam bilgisi*. İzmir: İlya İzmir Yayınevi.
- Adler, A. (2014). *Yaşamın anlam ve amacı*. İstanbul: Say Yay.
- Adler, A. (2016a). *İnsanı tanıma sanatı*. İstanbul: Say Yay.
- Geçtan, E. (2002). *Psikanaliz ve sonrası*. İstanbul: Metis.
- Schultz, D., P. & Schultz, S., E. (2016). *Theories of personality*. United States: Cengage Learning.

Üstün
Yetenekli
Bireylerin
PROBLEM ALANLARI

ARKADAŞ EDİNME

Üstün yetenekli çocukların oynamaktan hoşlandıkları oyunlar, ifade edici dil becerileri, yapmaktan zevk aldıkları etkinliklerin arkadaşlarından farklı olması, arkadaşlarıyla aralarında bir engel oluşturmakta, onları arkadaşlarından uzaklaştırmaktadır. Bazı üstün yetenekli çocuklar arkadaşları tarafından kabul görmek için özel yeteneklerini ve farklı ilgilerini gizlemeye çalışarak onlar gibi görünme çabası içine girme yolunu seçebilmektedir ve bu yolla yalnız kalmanın önüne geçmeye çalışmaktadırlar. Bazıları ise arkadaş edinebilmek için bir çıkış yolu bulamamakta ve yalnız kalmaktadır.

NELER YAPILABİLİR

- Üstün yetenekli çocuklar yaşlarına göre farklı özellikler sergilemekle birlikte onlarla birçok ortak özellikleri de bulunmaktadır. Üstün yetenekli çocuğun diğer çocuklarla benzer yönleri ve ortak noktalarının ön plana çıkarılarak vurgulanması, çocuğun kendisini arkadaşlarından farklı hissederek uzaklaşma eğilimini azaltabilir.
- Çocuğun üstün yetenekli olan çocuklarla tanışmasının sağlanması, yeni arkadaşlar edinmesine zemin hazırlayabilir. Örneğin Bilim ve Sanat Merkezi'ndeki programa katılan bir öğrenci, orada kendisi gibi diğer çocuklarla tanışarak arkadaşlıklar kurabilir.
- Çocuğun ilgi duyduğu konular doğrultusunda gruplara katılarak kendisi ile aynı ilgilere sahip olan diğer çocuklarla bir arada bulunması yeni arkadaşlık fırsatları oluşturabilir. Benzer ilgiler çocuklar arasında arkadaşlık kurulmasını kolaylaştırıcı bir zemin hazırlayabilir.
- Farklı arkadaş grupları çocuğa farklı deneyimler kazandıracaktır. Kendisi ile aynı ilgiye sahip arkadaşlar, zihinsel olarak onunla aynı seviyede olan yaşça büyük arkadaşlar, üstün yetenekli olan arkadaşlar ve sınıfında bulunan kendi yaş grubundaki arkadaşlar çocuğun arkadaşlık kurabileceği farklı gruplardır. Çocuğun her bir grubun kendisinin arkadaşlık ihtiyaçlarını farklı anlamda karşılayacağını fark etmesi sağlanmalıdır.

AŞIRI MÜKEMMELLİYETÇİLİK

Üstün yetenekli çocuklar; üst düzey yeteneklerinden dolayı kendilerini baskı altında hissedebilmekte, kendilerine güvenen, değer veren kişileri memnun edememekten endişe duyabilmektedirler. Çocuk kendini değerli hissetme duygusunu başarıyla ilişkilendirebilir, kendisine aile ve öğretmenlerinin beklentilerinin üzerinde, ulaşılması güç standartlar belirleyebilir. Çocuk çok fazla çalışıp başarısız olma kaygısı yaşamaktansa, az çaba göstererek başarısız olmanın daha iyi olduğuna kendisini inandırabilmektedir.

NELER YAPILABİLİR

- Çocuğa olduğu gibi kabul edildiği hissettirilmeli, ona verilen değer sadece yaptıkları ve başarılarıyla kazanılabilir olduğu düşündürülmemelidir. Çocuğun ilgilerine ve kişiliğine değer verilmelidir.
- Büyük plan ve projelerin nasıl küçük, daha kolay başarılan adımlara bölünebileceği çocuğa gösterilmeli, gerçekçi hedefler belirlemesine yardımcı olunmalıdır.
- Hataların da öğrenme sürecinin bir parçası olduğu, herkesin hata yapabileceği, hatalardan da çok şey öğrenileceği vurgulanmalıdır.
- Çocuğa belli sonuçlara varabilmek için sabırlı olması gerektiği, bunların çok hızlı bir şekilde gerçekleşmeyeceği anlatılmalı, örnek olaylarla bu anlatılanlar pekiştirilmelidir.
- Hiç kimsenin her alanda mükemmel olamayacağı vurgulanmalıdır.
- Çocuğun çabaları takdir edilmeli, sadece ürün değil sürece de önem verildiği belirtilmelidir. Çocuğun ne yaptığından çok neler öğrendiğine odaklanılmalı, başarıya değer verildiği kadar emek ve çabaya, çalışmaya da değer verildiği vurgulanmalıdır.
- Çocuğun anne ve babasıyla baş başa özel zaman geçirmesi, ebeveyniyle paylaşımlarda bulunması, anne babanın çocuğunu iyi tanması, çocuğun problemlerinin, beklentilerinin daha iyi anlaşılması açısından önemlidir. Çocuğunu iyi tanıyan ebeveynlerle yapılacak öğretmen veli işbirliği daha etkili sonuçlar alınmasına vesile olacaktır.

ANKSİYETE, ENDİŞE VE KORKULAR !

Üstün yetenekli çocuğun içinde bulunduğu durumdan haberdar ancak düşüncelerini açıklayamayacak kadar küçük yaşta olması, üst düzey empati kurma yeteneği ve normalden farklı olan istisnai hayal gücü; çocukta anksiyete, endişe ve korkuların gelişmesine neden olabilir. Üstün yetenekli çocuk kafasında çeşitli kuruntular üreterek bunlardan endişe duyabilir. Bu endişeler çocuğu yerine getirmesi gereken temel işleri yerine getirmekten alıkoyuyorsa, bu durum çocuğun yardıma ihtiyacı olduğu anlamına gelmektedir.

NELER YAPILABİLİR ?

- Çocuk kendisini kaygılandıran durum hakkında konuşmaya teşvik edilmeli, konuşurken konuşması bölünmemeli ve onun adına konuşulmamalıdır. Söyledikleri ve hissettikleri hakkında asla sorgulamamalı, “bu şekilde hissetmelisin” denilerek duyguları düzeltilmeye çalışılmamalıdır.

- Anksiyeteyi arttırıcı en önemli faktör; çocuğun kendisini hiç kimsenin anlamadığı inancıdır. Bütün çocuklar gibi üstün yetenekli çocuklar da kendilerini rahatlatmak yetişkinlere ihtiyaç duymaktadırlar.

- Çocuğun kaygı nedeniyle kendisine büyük hedefler belirlemiş olması ve bunları başaramama endişesi ise; hedeflere bir bütün olarak yaklaşmak yerine bu hedefleri küçük parçalara bölerek teker teker elde etmeye çalışması için yönlendirmek suretiyle çocuğa yardımcı olunabilir.

- Çocuk topluluk önünde bir çalışma yapacaksa ya da önemli bir sınava girecekse; çocuğa bu konuda daha önce prova yaparak deneyim yaşama fırsatı sunulabilir.

ALAY EDİLME !

Alay etme sözel şiddetin bir boyutudur. Pek çok çocuk ve erken alay edilme ile başa çıkabilecek sosyal beceri ve tekniklere sahip değildir. Kızdırılmaya tepki olarak sergiledikleri üzgün ve kırgın görünüm diğerlerinin alay etmeyi sürdürmelerine yol açmaktadır. Diğerleri tarafından onay görmediğine ilişkin hisler çocukta izole edilmişlik duygularını arttıracaktır. “Bay/Bayan beyin”, “öğretmenin yalakası”, “inek”, “Einstein” gibi etiketleme ve aşağılayıcı ifadeler üstün yetenekli çocukta kendisiyle ilgili yanlış bir şeyler olduğu inancını pekiştirici etkide bulunmaktadır. Bu durum birçok üstün yetenekli çocuk için ciddi bir sorun haline almaktadır

NELER YAPILABİLİR ?

- Çocukla neler yaşadığı, bu tür davranışlar karşısında neler hissettiği konuşulmalı, olayla ilgili düşünce ve yorumları çocuk eleştirilmeden dinlenerek öğrenilmelidir.

- Çocuğa stres yaratan durumlarda sakin ve kontrollü olmayı öğretmek yaşamı boyunca kullanabileceği etkili bir beceridir.

- Alay edildiği zaman tepki göstermemesi de alay eden kişinin bu tepkisizlik durumundan bıkararak alay etmekten vazgeçmesine neden olabilir.

- Sınıfta alay edilme davranışına maruz kalan çocukların akran dayanışması yaklaşımı doğrultusunda birbirlerine destek olmaları sağlanmalıdır.

- Olumlu sosyal ilişkiler kurma ve uygun olmayan davranışları değiştirme konusunda anne babalarla işbirliği içerisinde olunmalıdır.

ÜSTÜN YETENEKLİ BİREYLER İÇİN MESLEKİ REHBERLİKTE PSİKOLOJİK DANIŞMANLARIN SORUMLULUKLARI

Üstün yeteneklilerin zihinsel kapasiteleri ile akademik başarılarının aynı olmayabileceği anlaşılmalı ve mesleki planlamalar yapılırken temele akademik başarı alınmamalıdır. Mesleki psikolojik danışma ve rehberlik uygulamalarında, doğru ve uygun yöntemlerle üstün yetenekli bireyin çok yönlü kişisel ve yetenek değerlendirmeleri yapılmalıdır. Bu kapsamda, standart ölçeklerden çok gencin kendini ifade ederek farkındalık geliştireceği grupla psikolojik danışma ve rehberlik uygulamalarının yararlı ve etkili olduğu görülmektedir. Aynı zamanda ailelerin de bu konuda farkındalık kazanması ve ailedeki gencin desteklenmesi için okul psikolojik danışmanları aileye rehberlik yapmalıdır. Ayrıca meslek eğitimi, kariyer ve yaşam boyu gelişimin ilişkisi gençlere ve ailelerine anlatılmalıdır.

Mesleki planlar yapılırken, erken çocukluk yıllarından itibaren akademik becerilere yansıyan benlik tasarımının olumlu gelişimi üstün yeteneklilerde de desteklenmelidir. Yalnızca zekasına ya da zihinsel yeteneklerine bağlı, bir onay ve değerlendirme yaklaşımından kaçınılması, mesleki gelişimi için de gereklidir. Evde, okulda, sınıf içerisindeki deneyimleri, yeterliliklerini ve sınırlılıklarını

keşfedeceği, ilgi alanlarına zaman ayırarak kendini tanıyacağı ve ortaya koyacağı yönde düzenlenmelidir. Erken gelişen üstün yetenekliler için yararlı olan bir uygulama da mesleklerin tanıtımına daha erken başlanması olabilir.

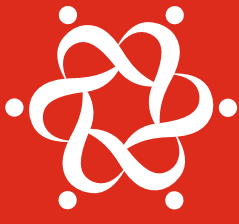
Ortaokul yıllarında yalnızca akademik başarılarına değil, çok yönlü yetenek ve potansiyellerine yönelik meslek ve kendini tanıma çalışmaları yapılmalıdır. Rol modelleri ve bilgi kaynakları ile desteklenme süreci, üstün yeteneklilerin mentorlarıyla daha etkili olabilmektedir. Özellikle yetenekler, ilgiler, yaşam amaçları ve akademik başarı arasındaki ilişkiyi anlamada mentorlardan yararlanılabilir.

Lise yıllarında çok farklı yetenekleri ve ilgilerinin yanı sıra fırsatlar, olanaklar ve ailelerin beklentileri de üstün yetenekli öğrencilerin mesleki kararlarında güçlükler yaşamalarına neden olabilmektedir. Üstün yetenekliler için toplumda değer gören, statü sembolü mesleklere yönelmek her zaman üstün yetenekli gencin gereksinimleriyle örtüşmemektedir. Bu konularda gencin kendini ve yaşamını çok yönlü değerlendirerek kendine özgü kararlar vermesi için fırsatlar sunulmalı ve yardımcı olunmalıdır.

KAYNAKÇA

- Gür, Ç. (27-29 Nisan 2011). *Üstün Yetenekli Çocukların Karşılaştığı Sosyal ve Duygusal Problemler ve Bu Problemlerin Çözümüne İlişkin Öneriler: Arkadaş Edinme Sorunu, Alay Edilme, Anksiyete-Endişeler ve Aşırı Mükemmeliyetçilik Üzerine Bir Çalışma. II. International Conference on New Trends in Education and Their Implications. Antalya.*
- Yılmaz, D. (2015). *Üstün Yetenekliler İçin Psikolojik Danışma ve Rehberlik Uygulamaları: Gereksinimler, Sorunlar ve Müdahaleler.* Ankara: Nobel Yayınları

MEKTEBİM

Gelecek Benim

Küçükçekmece
Rehberlik ve Araştırma Merkezi'nin
yaptığı etkinliklere vermiş oldukları
destekleri nedeni ile
**Mektebim Okulları Atakent Kampüsü'ne
teşekkür ederiz.**

a/z
print

ORJİNAL
KARTUŞ TONER DOLUM MERKEZİ
Yazıcı, Mouse, Flash Bellek
Oem Malzemeleri Bulunur.
Kamera ve Güvenlik Sistemi, Web Tasarım ve Kırtasiye Malzemeleri
www.azbilgisayar.com

KARTUŞ TONER DOLUM MERKEZİ

Evren Mah. Gülbahar Cad. 3. Sk. No: 63/A Güneşli-Bağcılar-İSTANBUL
Tel: 0212 659 89 50 Fax: 0212 659 89 92

Katkısız Doğal Tereyağ

Özel Siparişlerinize
Özenle cevap veriyoruz...

24/7 Sipariş
0212 626 11 31

hayaller
burada
gerçeğe
dönüşüyor!

değer kırtasiye
bizim için değerlisiniz...

6.
mağaza

Öğrenim için değerlisiniz.

simdi bulvar atakent
subesi ile size
daha da yakınız!

0552 44 334 37
değer

tepeüstü | sefaköy | kayaşehir | loungez | terracetema | bulvar atakent | www.degerkirtasiye.com

park
Atakent

EĞİTİM KURUMLARI
KİŞİSEL GELİŞİM KURSU

**Nitelikli okullara
giden yol,
buradan geçer!**

Park Eğitim Kurumları ile nitelikli okullar artık hayal değil!

Hedefe yönelik çalışan Park Eğitim Kurumu öğretmenleri, daima başarıya odaklanarak ve öğrencilerinin akademik ve sosyal gelişimlerini her zaman destekleyerek motivasyonlarını en yüksekte tutar.

Öğretmenlerimiz, dersi sevmenin ve kendine inananın başarının yegane unsuru olduğunu bilir, öğrencilerini akademik başarıları hangi düzeyde olursa olsun en iyi başarıya çıkarmayı amaçlar.

Okul Destek

Özel Ders

İngilizce

Resim

Müzik

Satranç

0212 **545 33 55**

www.parkkisiselgelisim.com

[/parkkisiselgelisim](https://www.facebook.com/parkkisiselgelisim) [/parkkisiselgelisim](https://www.instagram.com/parkkisiselgelisim) 0212 545 3355 0544 945 3355

Atakent Mahallesi 241. Sokak Dumankaya Konsept No:5 Dükkan 2 Küçükçekmece-İstanbul
(Gusta Restaurant ve Migros ortasında)